

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านคุณทักษพล คุณจริยา เจียมวิจิตร
๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ บ้านคุณทักษพล คุณจริยา เจียมวิจิตร ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธาน
กรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนาได้รับเชิญจากคุณทักษพล คุณจริยา
และคุณศิริพล เจียมวิจิตร เพื่อไปสนทนาธรรมที่บ้านพักริมสนามกอล์ฟ รอยัลเจมส์
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

ครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๔ แล้ว ที่
ข้าพเจ้าได้รับโอกาสจากท่านเจ้า
บ้านเพื่อร่วมฟังการสนทนาธรรม
เนื่องจากท่านเจ้าบ้านคือ
คุณจริยา เป็นผู้ที่ชื่นชอบต้นไม้
และพันธุ์ไม้ดังที่ได้ทราบแล้ว ทุก
ครั้งที่ท่านอาจารย์มาสนทนาธรรม

ท่านจึงกราบเรียนท่านอาจารย์ปลูกต้นไม้ไว้เป็นที่ระลึก โดยในครั้งนี้น ท่านกราบเรียน
ท่านอาจารย์เพื่อปลูกต้นไม้ไว้ถึงสองต้นด้วยกัน คุณจริยาได้กรุณาส่งประวัติของต้นไม้
ทั้งสองต้นมาให้ ซึ่งจะขออนุญาตโดยสังเขปนะครับ ต้นแรก คือ แก้วเจ้าจอม ซึ่งเป็นไม้ยืน
ต้น เป็นพันธุ์ไม้จากหมู่เกาะอินดีส์ตะวันออก ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวทรงนำมาจากประเทศชวา (อินโดนีเซีย) ครั้งเสด็จประพาส และทรงนำมาปลูก

ในเขตพระราชอุทยานวังสวนสุนันทา ปัจจุบันเป็นดอกไม้สัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ต้นที่สองคือ เคี่ยม เป็นต้นไม้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ครึ่งนี้ทราบว่ามีต้นสักต้นหนึ่งที่ท่านอาจารย์ปลูกไว้ เมื่อครั้งมาสนทนาที่นี่เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ มีต้นสูงกว่าเดิมมากและงามดี นอกจากนั้น ก็มีต้นอื่น ๆ ที่ท่านอาจารย์ได้เมตตาปลูกไว้ทุกครั้งเมื่อมาสนทนาธรรม อีกสองครั้งที่ข้าพเจ้ายังไม่ได้กล่าวถึง คือ เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ สุวรรณพุกษ์ คลอเดียเหลือง (ไม้ยืนต้น) เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ มหาพรหมราชินี (ไม้ยืนต้น) หลังจากที่ท่านปลูกต้นไม้เสร็จ ยังมีเวลาก่อนสนทนาธรรม ท่านเจ้าบ้านจึงพาเดินชมสวนท่ามกลาง

อากาศสดชื่นเย็นสบายยามเช้า มองเห็นสนามกอล์ฟแสนสวย เขียวขจี

การสนทนาธรรมในวันนี้ ท่านเจ้าบ้านได้จัดสถานที่ไว้ได้ร่มไม้เช่นเคย แวดล้อม

ไปด้วยดอกไม้และกล้วยไม้นานาชนิด ที่อดกลีบ
ดอกรดงาม โดยเฉพาะคัทลียาหลากสี ที่นอกจาก
จะมีดอกที่สวยงามแล้ว ยังส่งกลิ่นหอมกรุ่นอบอวล
ไปทั่วบริเวณ ให้ความรู้สึกราวกับได้ฟังพระธรรมใน
อุทยานที่เดียว

การได้อยู่ท่ามกลางความรื่นรมย์เช่นนี้ ทำให้ได้
 คิดพิจารณาถึงคุณค่าของพระธรรม และคุณความดี
 คือ กุศลทุกประการ ที่จะเป็นเหตุเป็นปัจจัย ให้บุคคล
 ไม่เพียงแค่ว่าได้เกิดมาด้วยผลของกุศลกรรมหนึ่ง และได้
 ช้องเสพผลของกรรม ไม่ว่าจะวิจิตรมากมายสักเพียง
 ไหนก็ตาม แต่หากตายไปด้วยความไม่รู้เช่นเคย จะ
 ประโยชน์อะไรกับโอกาส ที่เป็นไปกับความว่างเปล่า
 และไร้ค่าเช่นนั้น ในชีวิต

แต่สำหรับผู้ที่ได้รับสิ่งที่มีค่าที่สุดในชีวิต
 ในชาติหนึ่ง ๆ ซึ่งทรงแสดงไว้ว่า แสนยาก กับการ
 ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ทั้งยังพร้อมด้วยทรัพย์
 สมบัติทุกประการและไม่เพียงเท่านั้น กับโอกาสที่
 ได้เกิดในสถานที่สมควร มีพระศาสนาคือคำสอน

ยังดำรงอยู่ ก็ยิ่งเป็นการยาก แม้อยู่ในสมัยและได้มีโอกาสได้ยินได้ฟังพระธรรมที่
 ถูกต้องแล้ว ก็ยังยากที่จะเข้าใจอีกด้วย จึงเป็นผู้ที่มั่นคงขึ้น และเห็นค่าของพระธรรม

ว่าเป็นรัตนะอันประเสริฐ เนื้อหทัยและรัตนะใด ๆ ในสากลจักรวาล บุคคลที่ได้สะสมบุญไว้แต่ปางก่อนเท่านั้น จะได้พบเจอ และเป็นผู้ที่ไม่ละโอกาสอันพิเศษนั้นให้ล่องไปโดยเปล่า ทั้งยังเป็นผู้ที่สะสมอริยทรัพย์อันวิเศษ คือ กุศลธรรม ความดีทุกประการ อันมีปัญญา ความเห็นถูก ความเข้าใจถูก ในความจริง ของสิ่งที่มีจริง ๆ ในขณะนี้ ซึ่งเป็นยอดของกุศลธรรมทั้งหมด ตามที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ และทรงมีพระมหากรุณาแสดงไว้ให้เราเข้าใจได้

การได้มีโอกาสฟังและเข้าใจพระธรรมที่ถูกต้อง ตามที่ได้ทรงตรัสรู้และทรงแสดงไว้จึงเป็นกาละที่เมื่อเริ่มเข้าใจแล้ว ย่อมรู้ว่าเป็นโอกาสที่หาได้ยากยิ่งโดยแท้ ความเข้าใจจากการฟัง แม้เพียงเล็กน้อย ในแต่ละครั้ง ที่สะสมไปที่ละเล็กทีละน้อย ย่อมเป็นปัจจัยที่มีกำลังให้บุคคลมีการพิจารณา ระลึกรู้ สังเกต สำนึกนึก เกิดความเข้าใจถูก เห็นถูก ในสิ่งที่ปรากฏเป็นไป ที่ "เป็นปกติ" ในชีวิตประจำวัน เป็นหนทางที่ถูกต้อง ของการสะสมอบรมเจริญปัญญา จนกว่าวันหนึ่ง ความจริงทุกประการที่ได้ฟัง จะปรากฏตรงตามที่พระผู้มีพระภาคฯ ทรงแสดง ด้วยความเป็นอนัตตา ไม่มีใครล่วงรู้ได้เลยว่า จะเป็นในขณะไหน แต่เป็นได้ ด้วยการสะสมความเข้าใจถูก ความเห็นถูก ในสิ่งที่มีจริง ที่กำลังปรากฏ ในขณะนี้!!!!

อันดับต่อไป ขอเชิญทุกท่าน ได้พิจารณาความการสนทนาธรรมบางตอนในวันนั้น
ที่เป็นไปกับความซาบซึ้ง ท่ามกลางความวิจิตรบรรจงของการประดับประดาสถานที่
สวยงามเปรียบดังการได้มีโอกาสฟังและสนทนาธรรมอยู่ท่ามกลางสวนนั้นทวันอันร่มรื่น
ในสวรรค์ เห็นปานนั้น...

คุณจริยา :

ขออนุญาตท่านอาจารย์ค่ะ อยากจะขอความกรุณาท่านอาจารย์ กรุณาทบทวนคำว่า "ธรรมะ" คือ สิ่งที่มีจริง อีกสักครั้งหนึ่ง ได้ไหมคะ? เพราะว่าในที่นี้ มีผู้ใหม่อยู่หลายคนค่ะ

ท่านอาจารย์ :

ไม่ต้องเรียกอะไรเลย ได้ไหม? เดียวนี้!!! ก็มีสิ่งที่กำลังปรากฏ หนีไป พ้นไหม? เหลียวซ้าย แลขวา トラバโด ที่ "เห็น" ก็ต้องมี "สิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้" เท่านั้น ไม่ใช่ "เสียง" ไม่ใช่ "กลิ่น" ไม่ใช่ "รส" ไม่ใช่ "เย็น" ไม่ใช่ "ร้อน" แต่ว่า เป็น "สิ่งที่กำลังปรากฏให้เห็น" เพราะฉะนั้น ถ้าลืม อย่างอื่นหมด แค่ "เห็น" มีอยู่สองอย่างคือ "เห็น" กับ "สิ่งที่ปรากฏให้เห็น"

...เมื่อเป็น "สิ่งที่มีจริง" ภาษาบาลี ภาษามคธี ก็ใช้คำว่า "ธรรมะ" เพราะฉะนั้น ต่อไปนี้ พอได้ยินคำว่า "ธรรมะ" รู้เลย หมายความว่าอะไร "สิ่งที่มีจริง ๆ" ในขณะนั้นด้วย กำลังมี!!! ถ้า "ทางหู" หลับตา "เสียง" ปรากฏ "เสียง" มีจริง "ได้ยิน" มีจริง เพราะฉะนั้น ขณะนั้น ก็เป็น "สิ่งที่มีจริง ๆ" ในภาษาไทย เปลี่ยนเป็นภาษามคธี ภาษาบาลี ก็คือ "ธรรมะ" เท่านั้นเอง!!! เป็นเรื่องของภาษา ของคำ แต่ละท้องถิ่น ที่ใช้ต่าง ๆ กันไป ถ้าเป็นภาษาจีนก็ได้ ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอะไรก็ได้ทั้งนั้น ขอให้เข้าใจความจริงว่า ขณะนี้ มีจริง ๆ ปรากฏจริง ๆ เรียกอะไรก็ได้ ไม่เรียกได้ไหม? ไม่เรียกก็ได้ ไม่เรียกก็มี!!! ไปเปลี่ยนให้ไม่มี ก็ไม่ได้ เพราะ "มีจริง ๆ"...

คุณจริยา :

ดิฉันขออนุญาตเรียนท่านอาจารย์ต่อนิดหนึ่งว่า จากคำว่า "ธรรมะ" คือ "สิ่งที่มีจริง" บางท่านก็สงสัยว่า จริงอย่างไร? และทำไม? เราถึงต้องไปทราบสิ่งที่มีจริงนั้น? กราบขอบพระคุณค่ะ

ท่านอาจารย์ :

ถ้าคนตาบอดไม่เห็น แล้วเราบอกว่า สีสนววรรณะต่างๆ มีจริง สำหรับเขา มีจริงหรือเปล่า? ไม่มี เพราะว่า ไม่เห็น เพราะฉะนั้น มี เมื่อ "เห็น" จริง เมื่อ "เห็น" และ มี "สิ่งที่ถูกเห็น" จริง เมื่อ "ได้ยิน" และมี "สิ่งที่ถูกได้ยิน" จะกล่าวว่าไม่จริง ไม่ได้เลย นี่คือ "โลก" แต่ละหนึ่งขณะ หนึ่งขณะ ตั้งแต่เกิด จนตาย ไม่พ้น แค่นี้เอง

...เมื่อวานก็ "เห็น" เมื่อวานก็ "ได้ยิน" เมื่อวานก็ "ลิ้มรส" เมื่อวานก็ "คิดนึก" ก็ "แค่นี้" วันนี้ ก็แค่นี้!!! พรุ้งนี้ก็ อย่างนี้!!! ก็เป็นอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ แล้วก็ไม่มีความอะไรเหลือเลย เห็นไหม? เพราะฉะนั้น เห็นไปทำไม? ค่ะ? ตอบได้หรือ

ยัง? "เห็น" ไปทำไม? ในเมื่อ "แค่เห็น" แล้วก็หมดแล้ว
และไม่กลับมาอีกเลย แล้วจะเห็นไปทำไม?...

คุณจริยา :

คือ สำหรับตัวเอง แม้ว่าจะคิดว่าเห็นไปทำไม ก็ยังต้อง
เห็นอยู่

ท่านอาจารย์ :

ถูกต้องค่ะ เพราะฉะนั้น "เห็น" เพื่อ "เข้าใจสิ่งที่เห็น" ดีกว่า
"เห็น" แล้วก็ "ไม่รู้ ไม่เข้าใจสิ่งที่เห็น" พอไม่รู้ ก็ติดข้อง
ทันทีเลย แล้วก็จะไม่ได้ด้วย ต้องไม่ลืม อริยสัจจ ๔
"ความติดข้องหรือโลภะ" เป็น "เหตุ" และ "ทุกข์" เป็น
"ผล" ตั้งต้นจาก ทุกข์ แล้วก็ สมุทัย นิโรธ มรรค

คุณทักษพล :

ขออนุญาตครับ กราบท่านอาจารย์ และ เรียนถามท่านอาจารย์ ในส่วนที่เกี่ยวกับ การทำกุศล และการทำสิ่งที่ เป็นอกุศล จะให้ผลในแง่ที่ว่า ต่อไปข้างหน้า วิบาก คือ ผล เพราะฉะนั้น จากคำสอนของท่านอาจารย์ ความเป็น เราก็ยังมีอยู่ เมื่อได้ยินและเข้าใจแล้ว เราก็จะพยายาม ทำทุกอย่างที่เป็นกุศล เพราะในขณะที่ทำกุศล อกุศลก็ ไม่เกิด แต่คราวนี้ ยังมีความเชื่อในศาสนาต่าง ๆ และ ผมเองก็ไม่แน่ใจว่า ในพุทธศาสนา ยังมีคำกล่าวที่ว่า นรกและสวรรค์ มีจริง ก็เลยอยากจะกราบท่านอาจารย์ ขอคำอธิบายในส่วนที่เกี่ยวกับ นรกและสวรรค์ ครับ ขอขอบคุณครับ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ ดาว มีดวงเดียว หรือเปล่าคะ? เยอะแยะ มากมาย
ถ้าออกไปนอกโลก โลก เป็นดาวดวงหนึ่งหรือเปล่า?

คุณทักษพล :

เป็นครับ

ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น ที่เกิดที่ใดก็ตามซึ่งมีธาตุรู้เกิดขึ้น เราก็บอก
ว่า มีสิ่งที่มีชีวิต แล้วแต่จะเรียกว่าเป็นคน หรือว่าเป็นสัตว์
หรือว่าเราจะใช้คำว่า เทวดา หรือนรก หรืออะไรก็ตามแต่
ถ้าเป็นที่ว่างเปล่า ไฟลุกโชน แต่ไม่มีสภาพรู้เลย มันก็
ไม่ใช่ ภพภูมิใด ๆ เลย ใช่ไหม? ก็เป็นแต่เพียงโลกนั้น
ดาวดวงนั้น กำลังไหม้ หรือว่า จักรวาลจะเป็นอย่างไร?
ขณะนั้น ก็ไม่มีสิ่งที่มีชีวิตเลย

...แต่ว่า เมื่อมีสภาพรู้ หรือ ธาตุรู้ ซึ่งเกิดเพราะเหตุปัจจัย ใครไม่มีสิทธิ์จะไปยับยั้งไม่ให้เกิดขึ้นเลย เช่น ดวงดาวทั้งหลาย ใครจะไปยับยั้งไม่ให้เกิด ไม่ว่าจะใช้เรียกดาวดวงไหน ชื่อนั้นอย่างไรก็ตามแต่ ยับยั้งไม่ให้เกิด (ไม่ได้) ฉะนั้น "ธาตุรู้" ก็ไม่มีใครไปยับยั้งไม่ให้เกิด เพราะเหตุว่าความจริง สิ่งที่มีจริง ที่ใช้คำว่า "ธาตุ" ต่างกันเป็น ๒ อย่าง ธาตุชนิดหนึ่ง มีจริง เกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกิด ต้องเกิดโดยอาศัยกันและกัน ไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นลอย ๆ หรือใครไปบังคับให้เกิดขึ้นได้ แม้แต่รูปธาตุ เช่น ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม ไม่แยกจากกัน ถ้าศึกษาโดยละเอียด เป็นสิ่งที่เกิดมีขึ้น ตามเหตุตามปัจจัย ฉะนั้น "ธาตุรู้" ก็ไม่มีใครไปยับยั้งไม่ให้ธาตุชนิดนี้เกิด...

...ตามความเป็นจริง คือ สิ่งที่มี เกิดขึ้น ต่างกันเป็น ๒ อย่าง คือ สภาพอย่างหนึ่ง ไม่สามารถจะรู้อะไรได้เลย กับ สภาพที่มีจริงอีกอย่างหนึ่ง เกิดขึ้นแล้ว ต้องรู้ ต่างกันแล้วใช่ไหม? อย่างหนึ่ง เกิดขึ้นรู้ อีกอย่างหนึ่ง เกิดขึ้นไม่รู้ ทั้งสองอย่าง บังคับบัญชาไม่ได้ เมื่อมีปัจจัย ก็เกิดขึ้น เพราะฉะนั้น "แข็ง" เกิดขึ้น เหมือน "หนึ่ง" ใช่ไหม? แต่

ความจริง "แข็ง" จะเกิดขึ้น โดยไม่อาศัยสภาพธรรมะที่เกิดรวมกัน อาศัยกันและกัน "ไม่ได้" เราเรียก "แข็ง" นี้ว่า "ปฐวีธาตุ" หรือ ภาษาไทย เราก็เรียกว่า "ธาตุดิน" ขณะนั้น ต้องมี ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม อยู่ด้วย เพราะเหตุว่า แม้ความเย็น ความร้อน ซึ่งเป็น อุดุ หรือว่า ธาตุที่เป็นธาตุไฟ ไฟเย็น หรือ ไฟร้อน ก็ต้องมี "ที่ตั้ง" คือ ธาตุดิน ถูกต้องไหม? จะมีเปล่า ๆ ไม่ได้ ขณะนั้น ต้องมี "ที่อาศัย" ของธาตุไฟ ด้วย และในขณะที่มีธาตุดิน ในลักษณะนั้น ก็จะต้องมีลักษณะที่ เย็นหรือร้อน รวมอยู่ด้วย และเกินกว่านั้น ก็คือว่า มีธาตุลม ไหวหรือตึง มิฉะนั้น อะไร ๆ ก็ต้องอยู่กับที่ ไหวไม่ได้เลย เคลื่อนไหวไม่ได้เลย แต่ว่า เพราะมีธาตุนั้นอยู่ด้วย...

...และยังมีอีกธาตุหนึ่ง เมื่อกัณฐ์ ธาตุดิน ธาตุไฟ ธาตุลม
"ธาตุน้ำ" ไม่ใช่ธาตุน้ำที่เราดื่มหรือรับประทาน แต่เป็นธาตุที่
เกาะกุมขี้เมว ธาตุทั้ง ๓ แยกกันไม่ได้เลย ให้รวมกันอยู่
เพราะฉะนั้น ธาตุทั้ง ๓ นี้ ก็ต้องอาศัยธาตุน้ำเกาะกุมไว้
รวมเป็น ๔ ธาตุ แยกกันไม่ได้ คือ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ
ธาตุลม แต่ว่า "ปรากฏ ทีละอย่าง" ขณะใดที่ปรากฏ
ลักษณะที่ "เย็น" ธาตุอ่อน-แข็ง ไม่ปรากฏ ขณะใดที่
ลักษณะปรากฏอ่อน หรือแข็ง ธาตุเย็นหรือร้อน ก็ไม่
ปรากฏ ทั้ง ๆ ที่ รวมกันอยู่ที่นี่ ฉะนั้น...

...ที่ใด ที่มีธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม ต้องมีสิ่งที
กระทบตาได้ ภาษาบาลี จะใช้คำว่า วรรณะ หรือ นิภา ก็
ได้ แต่ภาษาไทย จะพูดว่า "สิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้" ยาว...
บางคนก็เลยเรียกว่า "สี" สีส่นต่าง ๆ อยู่ที่ธาตุ ดิน น้ำ ไฟ
ลม ถูกต้องไหม?...

...ถ้าไม่มีธาตุ ดิน น้ำ ไฟ ลม จะไม่มีสีส่นวรรณะ กระทบ
ตา ให้ปรากฏ เพราะฉะนั้น เวลาที่มีสีส่นวรรณะ ปรากฏ
เราจะรู้ได้ว่า ธาตุลม มีมากน้อยแค่ไหน? หรือ ธาตุดิน
ธาตุน้ำ ยาว-สั้น แคไหน? กลม หรือว่า เหลี่ยม สัณฐาน
ต่าง ๆ เพราะอาศัยสิ่งที่มี ที่ธาตุนั้นแหละ กระทบตา
ปรากฏเป็นสีส่น ให้รู้ขอบเขตว่า ลักษณะนั้น เป็น
อย่างไร?

เพราะฉะนั้น ถ้ามีแต่เพียงโลก ซึ่งเป็นรูปธรรม ไม่มี
นามธรรมเลย ไม่ต้องเรียกว่า นรก หรือ สวรรค์ ถูกต้อง
ไหม? ไม่มีใครไปรู้ไปเห็นเลย แต่ที่กล่าวว่า นรก หรือ
สวรรค์ ก็อาศัยว่า ที่นั้น มากไปด้วยอะไร? อย่าง สวรรค์
ต่างกับมนุษย์ เพราะเหตุว่า มากไปด้วย สิ่งที่น่ารื่นรมย์
ทั้งสิ่งที่ปรากฏให้เห็นทางตา ไม่ต้องอาศัยสถาปนิกไป

เขียนแบบอะไรเลย วิมานต่าง ๆ ก็ต่างกันไป เพราะเป็น
รูป ที่เกิดจากอตุ ซึ่งเกิดจากกรรม อตุ คือ ความเย็น
ความร้อน สามารถที่จะทำให้เกิดพืชพรรณต่าง ๆ กันได้
ใช่ไหม?...

...ดิน น้ำ ไฟ ลม เดียวก็ทำให้เกิดพืชพรรณที่เป็นกล้วยไม้
เป็นดอกกุหลาบ เป็นอะไรหลากหลายกันมาก เพราะ
ฉะนั้น ธาตุดิน น้ำ ไฟ ลม ซึ่งทำให้เกิดความหลากหลาย
ฉันใด ธาตุรู้ ก็หลากหลาย ฉันนั้น ไม่ใช่มีแต่เฉพาะ "เห็น"
มี "ได้ยิน" เวลาที่มี "เสียง" กระทบกับประสาท ซึ่งสามารถ
กระทบกันได้ "ธาตุรู้" ก็เกิดขึ้น "ได้ยิน" เพราะฉะนั้น ที่ใด
ที่ "จิต" (เราใช้คำว่า "จิต" สำหรับธาตุก็ได้ง่าย ๆ) รู้สิ่งที่
น่ารื่นรมย์ น่าพอใจ ไม่ว่าจะ ทางตา ทางหู ทางจมูก ทาง
ลิ้น ทางกาย และ "ใจ" ก็เป็นสิ่งที่คิดถึง ในสิ่งที่ ไม่น่า
เกลียด ไม่น่าพอใจเลย รื่นรมย์ไปหมด เราก็เรียกว่า
"สววรรค์"...

...แล้วถ้าที่ใดเต็มไปด้วย "ธาตุรู้" ซึ่งต้องรู้ สิ่งซึ่ง กลิ่นไม่ดี รสไม่ดี เสียงก็ไม่ได้ สิ่งที่ปรากฏทางตา ก็น่าเกลียด เราก็เรียกสิ่งนั้นว่า "นรก" สำหรับมนุษย์ เป็นสุดตถุภูมิ ไม่ใช่ นรก ไม่ใช่สวรรค์ แต่ว่า บางกาลก็สุข บางกาลก็ทุกข์ บังคับบัญชาไม่ได้

เพราะเหตุว่า ก็สืบสาวต่อไปอีก ว่าธาตุที่เป็นกรรม เจตนาเกิดขึ้นเป็นไป เป็นเจตนาที่ประกอบไปด้วย ธรรมฝ่ายดี ก็เจตนาไปในทางที่ดี เจตนาที่ประกอบด้วย ธรรมะฝ่ายไม่ดี เจตนาที่ประทุษร้าย เบียดเบียนต่าง ๆ ผล ก็คือว่า ขณะแรกของชาติหนึ่ง ชาติใด ที่เกิด เราไม่รู้เลยว่า เราเกิดที่ไหน? และ จะเกิดที่ไหน? แต่ กรรมที่ได้ กระทำแล้ว...

..."แรงกรรม" เกิดได้ จากมนุษย์ ไปสู่ อเวจี อย่างท่าน
พระเทวทัต หรือว่า จากมนุษย์ ก็ไปสู่สวรรค์ อย่างที่ใน
พระไตรปิฎก ก็มีข้อความที่กล่าวถึง เถาะ เถรีคาถาต่าง ๆ
หรือว่า ภพภูมิต่าง ๆ ท่านพระมหาโมคคัลลานะ ท่านไม่
ต้องอาศัยเครื่องบินเลย และเครื่องบิน ก็ไปไม่ไกลเท่าที่
ท่านพระมหาโมคคัลลานะได้ไปถึง คือ สวรรค์ชั้นต่าง ๆ
พรหมโลกก็ไปได้ เพียงลัดนิ้วมือเดียว เพราะอะไร?
เพราะจิต เกิดดับเร็ว สุดที่จะประมาณได้ ถึงแล้ว ที่นั่น...

...เพราะฉะนั้น ก็เป็นสิ่งซึ่ง เราอยู่ในโลกนี้ ซึ่งก่อนโลกนี้
ไม่มีความรู้เลย ชาติก่อน อยู่ที่ไหน? จิตขณะสุดท้ายของ
ชาติก่อนดับ เป็นปัจจัยให้จิตขณะแรกของชาติต่อไป คือ
ชาตินี้ เกิดขึ้น โดยที่ว่า จากโลกก่อน ชาติก่อนมา เหมือน
ประตูที่ปิดสนิท ไม่รู้เลยว่า ข้างในนั้น มีอะไรบ้าง? ผ่าน
มาแล้วก็ปิด...

...แต่ว่า เดี่ยวนี้ พอเกิดมาในโลกนี้ เราก็เห็นสิ่งที่มีในโลกนี้ แต่จากโลกนี้ไปแล้ว "แรงกรรม" ก็ไม่รู้ว่า จะเป็นอย่างท่านพระเทวทัต หรือว่า จะเป็นอย่าง ผู้ที่ได้ทำคุณงามความดี และกรรมดี ก็ทำให้ สู้ความเป็นมนุษย์อีก ก็เป็นไปได้ หรือว่า สู้สวรรค์ ชั้นต่าง ๆ ก็ได้...

พลเรือเอก ประเสริฐ บุญทรง :

กราบเรียนท่านอาจารย์ครับ ที่สงสัยประเด็นสำคัญคือ พระสงฆ์ตอนนี้ มี ๒ ส่วน ส่วนหนึ่ง เป็นนักศึกษาวรรณะ แต่อีกส่วนหนึ่ง ท่านเป็นพระปฏิบัติ ท่านไปอยู่ในป่า เป็นพระป่า ซึ่งท่านอาจจะไปนั่งวิปัสสนา แล้วก็มีหลายคนบอกว่า ท่านบรรลุอรหัตต์ โดยวิธี นั่งวิปัสสนา ในกรณีนี้ในเมื่อท่านไม่ได้ศึกษา ท่านก็ ในลักษณะตรัสรู้ หมายความว่าตรัสรู้เอง ว่าท่านมองเห็นธรรม จนบรรลุโสดาบัน หรือว่าเป็นพระอรหัตต์ได้

ท่านอาจารย์ :

ได้ยินคำว่า พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ใช่มั้ย? เป็นใคร? พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ เป็นพระอรหันต์ขั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ที่เป็นสาวก มีมากไม่ใช่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องมีเพียง "หนึ่ง" ในสากลจักรวาล และจะมี ๒ พระองค์พร้อมกันไม่ได้ด้วย เพราะเหตุว่า เป็นผู้ที่เกิดทุกประการ ไม่ว่าจะในเรื่องของ อภินิหาร ฌาน สมาบัติ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิด ไม่มีบุคคลใดเปรียบได้เลย คือ พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

...เพราะฉะนั้น เราได้ยินคำว่า "ธรรมะ" จากใคร? ต้องรู้
 เลย จากใคร? คำว่า "ธรรมะ" โดยเฉพาะ "ทุกคำ" ทำให้มี
 ความเห็นถูก มีความเข้าใจถูก ใน "คำนั้น ๆ" ด้วย เพราะ
 เหตุว่า ใครก็ได้ยินคำว่า "ธรรมะ" แล้ว "ธรรมะ" คือ อะไร?
 คนโน้นก็เข้าใจว่า ธรรมะ คือ สิ่งนี้ คนนี้ก็เข้าใจว่า ธรรมะ
 คือ สิ่งนั้น...

...แต่ พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตรัสรู้ ธรรมะ คือ
 สิ่งที่มีจริง ๆ ถ้าไม่มีสิ่งที่มีจริง ใครก็จะไปรู้ไม่ได้ และสิ่ง
 ที่มีจริงขณะนี้ ใครรู้? เราไม่สามารถที่จะรู้เองได้เลยว่า
 ความจริงของสิ่งที่มีจริงขณะนี้ ลึกซึ้งอย่างไร? แต่ว่า มี
 โอกาส ที่จะได้ยินคำว่า พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้
 ทรงตรัสรู้ธรรมะ คือสิ่งที่มีจริงทั้งหมด โดยประการทั้งปวง

โดยสิ้นเชิง โดยละเอียด ลึกซึ้งยิ่ง เพราะฉะนั้น เราก็เริ่มที่จะเป็นผู้ที่รู้ว่า เมื่อพระผู้มีพระภาคฯ ทรงตรัสรู้แล้ว ทรงแสดงพระธรรม ใช้คำว่า "พระ" "พระ" มาจากคำภาษาบาลีว่า "วร" หมายความว่า "ประเสริฐ" เพราะฉะนั้น พระธรรม ต้องเป็นสิ่งที่ประเสริฐ ไม่ใช่สิ่งที่ไม่ประเสริฐ...

...ด้วยเหตุนี้ เมื่อมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว จึงมีพระธรรม คือคำสอนที่ประเสริฐยิ่ง มาจากผู้ที่ได้ตรัสรู้ความจริง ประเสริฐ เพราะเหตุว่า สามารถที่จะทำให้ คนที่ได้ยิน ได้ฟัง มีความเข้าใจถูก ในสิ่งที่ได้ฟัง เราได้ฟังเยอะแยะหมดเลย ตั้งแต่เกิดมา คำโน้น คำนี้ จากคนโน้น คนนี้ จากโรงเรียน จากเพื่อนฝูง จากครูบาอาจารย์ แต่ ไม่ได้เข้าใจความจริง ของคำนั้น ๆ เลย

จนกว่าจะได้ฟังพระธรรม จากผู้ที่ได้ทรงตรัสรู้ ธรรมะ คือสิ่งที่มีจริง เมื่อพระผู้มีพระภาคฯ ทรงแสดงความจริงของ ธรรมะ ที่ทำให้เราเกิด ความเห็นถูก คำที่ได้ยิน ได้ฟัง เป็นคำที่ประเสริฐ เพราะว่ากล่าวถึงสิ่งที่มีจริง ที่ไม่เปลี่ยนแปลงเลย...

...เพราะฉะนั้น ถ้าเราสามารถที่จะฟัง เข้าใจขึ้น หรือว่า มี ศรัทธา ที่จะรู้ว่า สิ่งที่ได้ฟังแต่ละคำ มีค่า จากการที่ไม่ เคยเข้าใจ เป็น "ความเข้าใจ" ในที่สุด ก็สามารถที่จะรู้ ความจริง อย่างที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบำเพ็ญพระ บารมี ตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง และทรงแสดงความจริงนั้น ให้คนอื่นรู้ด้วย จนกระทั่งบุคคลนั้น รู้จริง ๆ เป็น "สาวก" เป็น "พระสังฆรัตนะ" รัตนะ มี ๓ พระพุทธรัตนะ ๑ พระ ธรรมรัตนะ ๑ พระสังฆรัตนะ ๑ ซึ่งมาจากการตรัสรู้ ของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (จะ) ไม่มีพระธรรม ไม่มีพระสงฆ์...

...เพราะฉะนั้น จะรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ โดยการ
"ฟัง" และ "เข้าใจ" "คำ" ที่พระองค์ทรงแสดง จนกระทั่ง
สามารถที่จะถึง ความเป็นพระอรียสงฆ์ได้ เพราะฉะนั้น
ที่จะเข้าใจว่า ใครก็ตาม ไม่ฟังธรรมะเลย แล้วจะเป็นพระ
อรียสงฆ์ได้ไหม? ไม่มีทางเป็นไปได้เลย...

...เพราะฉะนั้น จากการได้ยิน ได้ฟัง ก็ทำให้เรา "เริ่มรู้
ความจริง" ว่า จริง ๆ แล้วเราเป็นใคร? พระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าเป็นใคร? ถ้าไม่ได้ฟังพระธรรมเลย ใครสามารถที่จะ
เป็นถึง พระสาวก หรือพระอรียสาวกได้? เป็นไปไม่ได้เลย
ก็ทำให้เราได้รู้ความจริงว่า เป็นไปไม่ได้ ใครจะบอก
กล่าวว่อย่างไร ก็เป็นไปไม่ได้ จนกว่าจะเข้าใจ สิ่งที่มี
จริง ที่กำลังปรากฏ ซึ่งเป็น "ธรรมะ"...

...เพราะฉะนั้น ขณะนี้ รู้จักกรรมะ คือ สิ่งที่มีจริง ๆ
 เดียวนี้!! แต่ยังไม่รู้ว่า เป็นกรรมะ จริงอย่างไร? จนกว่า
 จะได้ฟัง ว่าสิ่งนี้ จริง เมื่อเกิดขึ้น ถ้าไม่เกิด แล้วจะรู้ได้
 อย่างไร? ว่ามีจริง ๆ กำลังเห็นจริง ๆ และยิ่งกว่านั้นก็คือ
 ว่า "เห็น" จะเกิดขึ้นเอง ไม่ได้เลย ไม่มีอะไรที่สามารถที่
 จะเกิดขึ้นมาลอย ๆ เอง ปัญญา เกิดขึ้นมาลอย ๆ เป็นไป
 ไม่ได้

สิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตาม ทั้งหมด ที่เกิดขึ้น ต้องมี สิ่งที่อาศัย
 เกื้อกูล อุปการะ สนับสนุน ทำให้สิ่งนั้นเกิดขึ้น พร้อมกัน
 อาศัยกันและกันด้วย ด้วยเหตุนี้ สิ่งนี้ ที่เกิดขึ้นแล้ว เรา
 ยังไม่เคยรู้เลยว่า "เห็น" คือ อะไรแน่? และเกิดขึ้นมาได้
 อย่างไร? เพราะอะไร? และเห็นอะไร ก็ไม่รู้? แต่พระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ และเราเกิดมานี้ "เห็น" เรื่อย
 เลย ทั้งวัน เมื่อวานก็ "เห็น" ต่อไปก็ "เห็น" แต่ "ไม่รู้ความ
 จริง"...

...นอกจาก "เห็น" ก็ยังมี "ได้ยิน" มีการ "ได้กลิ่น" มีการ "ลิ้มรส" มีการ "รู้สิ่งที่กระทบสัมผัส" แล้วก็มี การ "คิดนึก" ล้วนแล้วแต่เรื่อง ที่เราเคยเห็น เคยได้ยินทั้งนั้น เหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งหมด ไม่พ้นจากเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัส และ คิดนึก ถึงสิ่งที่ได้เห็นด้วย...

...ด้วยเหตุนี้ เราอยู่ในโลก ด้วยความไม่รู้ มาโดยตลอด ตามความเป็นจริง จนกว่า จะมีผู้ที่ทรงตรัสรู้ว่า ขณะนี้เดี๋ยวนี้ มีจริง เกิดเพราะเหตุปัจจัย และสิ่งที่ไม่รู้มาก่อนแน่นอน ก็คือว่า ไม่รู้ว่า เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ดับไป ไม่กลับมาอีกเลย นี่เริ่มรู้ว่า "ความต่างกัน" ของผู้ที่ไม่เคยได้ยิน ได้ฟังธรรมะเลย กับผู้ที่ได้ "เริ่มฟัง" ได้ "รู้ความจริง" แม้ว่าจะยังไม่ได้เห็นการเกิดดับ แต่ก็ "เริ่มรู้" ว่า พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า "ทรงแสดงความจริง"...

...ถ้าฟังต่อไป ความเข้าใจเพิ่มขึ้นแล้วก็สามารถประจักษ์
ความจริง คือ การเกิดดับ แล้วก็รู้ว่า ธรรมะ เป็น ธรรมะ
จะเป็นคน เป็นสัตว์ เป็นวัตถุสิ่งหนึ่งสิ่งใด ไม่ได้เลย
เพราะว่า ธรรมะ หลากหลาย ละเอียดยิบ เป็นเพียงแต่ละ
หนึ่ง เช่น เสียง เป็น เสียง กลิ่น เป็น กลิ่น เห็น เป็น เห็น
คิด เป็น คิด ทั้งหมดเป็น แต่ละ "หนึ่ง" กำลังมี ในขณะที่
นี้!!! เพราะ เกิดขึ้น แล้วก็ดับไป โดยไม่รู้ จนกว่าจะฟัง
ธรรมะ แล้วก็ค่อย ๆ เข้าใจขึ้น...

...ณ กาลครั้งหนึ่ง...

ขออนุโมทนาในกุศลทุกประการของคุณทักษพล คุณจริยา เจียมวิจิตร

เพราะไม่รู้ จึงอยู่มา ในหล้าโลก   เพราะไม่รู้ จึงเศร้าโศก ในสงสาร
เพราะไม่รู้ จึงเป็นเรา เขลามานาน   เพราะไม่รู้ จึงคบพาล เผลอผละตน
เพราะรู้คุณ ของพระธรรม จึงรำเรียน   เพราะรู้ธรรม จึงพำเพียร เพิ่มกุศล
เพราะรู้ชัด จึงไม่ใช่ สัตว์ บุคคล   เพราะรู้ละ ตัวตน จึงพ้นภัย
"...เพราะรู้คุณ ของพระธรรม จึงรำเรียน   เพราะรู้ธรรม จึงพำเพียร เพิ่มกุศล
เพราะรู้ชัด จึงไม่ใช่ สัตว์ บุคคล   เพราะรู้ละ ตัวตน จึงพ้นภัย..."
(ผศ.อรรณพ หอมจันทร์ ผู้ประพันธ์)

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขอบพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของคุณทักษพล คุณจริยา
และคุณศิริพล เจียมวิจิตร
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่านครับ

